

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2015. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 8:
РЕВИЗИЈА И СИСТЕМИ ИНТЕРНЕ КОНТРОЛЕ

I - ТЕСТ ПИТАЊА

1. Технике прикупљања доказа су:

- a) Упити,
- b) Посматрање,
- c) Инспекција,
- d) Израчунавање,
- e) Конфирмација,
- f) Записници управног одбора клијента,
- g) Аналитички поступци.

2. Питања која се налазе у писму управе клијента су:

- a) Потврда управе да је она одговорна за фер презентацију финансијских извјештаја,
- b) Потврду у којој се наводи име и презиме, као функција лица које је одговорно за фер презентацију финансијског извјештаја,
- c) Расположивост свих финансијских евиденција и за њих везаних података,
- d) Информације везане за трансакције повезаних страна,
- e) Планови или намјере које могу утицати на књиговодствену вриједност или класификацију средстава,
- f) Информацију о Међународним рачуноводственим стандардима који су коришћени приликом састављања финансијских извјештаја,
- g) Објављивање компензационих салда и других аранжмана који укључују ограничења готовинских салда.

3. При коришћењу рада професионалца треба постојати разумијевање између ревизора, комитента и професионалца у погледу особине посла кога треба извршити. Разумијевање треба бити документовано и укључивати слиједеће, осим:

- a) циља и обима рада професионалца,
- b) изјаве да методе или претпоставке које ће се користити нису досљедне с онима које користи комитент,
- c) објашњење повезаности професионалца с комитентом, ако постоји,
- d) свјесност професионалца о томе да ће ревизор његове спознаје користити као поткрепљујуће доказе у вези са објављивањем ФИ.

4. Ревизија се обавља као процес који се састоји сљедећих фаза:

- a) писање или слање писма о ангажовању
- b) прихватање клијента,
- c) прихватање од стране клијента
- d) планирање,
- e) испитивање, доказивање и процјењивање и
- f) изражавање мишљења.

5. Ако ревизор, приликом ревизије финансијских извјештаја клијента, утврди да превара стварно постоји, он о томе обавезно треба да обавијести:

- a) надлежне регулаторне органе,
- b) управу клијента,
- c) трећу страну.

6. Ревизијско узорковање је:

- a) примјена само дијела ревизијских поступака по избору ревизора полазећи од расположивог времена за извођење ревизије и уговорене цијене,
- b) примјена ревизијских поступака на само оне ставке садржане у салду неког рачуна или групи пословних догађаја за које је ревизор оцијенио да су материјално значајне,
- c) примјена ревизијских поступака на ставке које чине мање од 100% ставки садржаних у салду неког рачуна или групи пословних догађаја, што омогућава ревизору да прибави и оцијени ревизијски доказ у погледу карактеристика изабраних ставки ради формирања или помоћи у формирању закључака у вези са популацијом,
- d) примјена ревизијских поступака на оне ставке садржане у салду неког рачуна или групи пословних догађаја које имају одређене специфичне карактеристике.

7. Поступци планирања ревизије су:

- a) прикупљање информација о клијенту и грани дјелатности,
- b) извођење доказа о положају клијента у привреди,
- c) извођење почетних аналитичких поступака,
- d) стицање сазнања о менаџменту,
- e) стицање сазнања о интерној контроли,
- f) утврђивање значајности и процјена ризика,
- g) утврђивање способности надзорног и управног одбора,
- h) израда програма ревизије.

8. При одређивању значајности разматрамо сљедеће факторе:

- a) величину ставке,
- b) природу ставке,
- c) одговорност особе која ју је изазвала,
- d) околности у којима је грешка настала,
- e) исплативост ревизије значајности,
- f) промјена билансних позиција.

9. Уколико спорови и тужбени захтјеви могу имати материјално значајан утицај на рачуноводствене извјештаје, ревизор треба:

- a) захтијевати да подаци о њима буду објелодањени или да се за њих изврши резервисање,
- b) без посебног бављења овом проблематиком у свом извјештају укаже на ту чињеницу као на једну од резерви у погледу истинитости и тачности рачуноводствених извјештаја,
- c) обавезно спроведе одговарајуће ревизијске поступке како би стекао потребна сазнања.

10. Радна документација минимално треба да садржи:

- a) информације о планирању ревизије;
- b) ознаке и индексирање
- c) природу, временски распоред и садржај обављених поступака ревизије.
- d) резултате обављених поступака ревизије
- e) изведене закључке који су довели до мишљења

11. Модификовано мишљење може бити:

- a) Мишљење са резервом
- b) Мишљење са наглашавањем чињеница
- c) Негативно мишљење
- d) Суздржаност од мишљења

12. Које од наведених тврдњи у вези с ревизијом нису тачне:

- a) што је већи инхерентни ризик и контролни ризик потребно је прикупити више доказа
- b) што је нека ставка мање значајна потребно је прикупити више доказа
- c) што је извор информација мање поуздан потребна је већа количина доказа
- d) ако се сумња да постоји превара, повећава се потребна количина доказа.

13. При тестирању изјаве о постојању неког средства, ревизор обично креће

- a) Од финансијских извјештаја до потенцијално неевидентираних ставки
- b) Од потенцијално неевидентираних ставки до финансијских извјештаја
- c) Од рачуноводствених евиденција до подупирућих доказа
- d) Од подупирућих доказа до рач.евиденције.

14. Приликом разматрања интерних контрола, одговарајућем нивоу менаџмента ревизор ће правовремено саопштити:

- a) у писаном облику, важне недостатке у интерним контролама које је ревизор саопштио или намјерава саопштити онима који су задужени за управљање, осим ако би било неприкладно комуницирати с менаџментом у датим околностима
- b) остале недостатке у интерним контролама откривене током ревизије које менаџменту нису саопштите друге стране и који су, по ревизоровој професионалној пресуди, довољно важни да заслужују пажњу менаџмента.
- c) Дати ревизорско мишљење о ефикасности интерних контрола
- d) Оцијенити све особе запослене у интерној ревизији

- 15. У случајевима ограничења обима ревизорова испитивања, ревизор ће изразити:**
- Мишљење с резервом или ће се суздржати од изражавања мишљења,
 - Негативно мишљење или мишљење с резервом,
 - Позитивно мишљење или ће се суздржати од изражавања мишљења,
 - Негативно мишљење или ће се суздржати од изражавања мишљења.
- 16. Неовисност и ефикасност интерне ревизије се осигурава:**
- Изјавом менаџмента о недвосмисленој подршци ИР у Повељи о ИР
 - Законом о ИР
 - Повељом ИР издатој од стране управе
 - Правилником о раду интерне ревизије издатим од стране директора одјела ИР
- 17. У складу са законом о буџету за организацију ИР код буџетских корисника одговоран је:**
- Министар финансија
 - Надлежни министар
 - Управа буџетског корисника
 - Руководилац буџетског корисника
- 18. Која од следећих тврдњи је тачна:**
- Ревизорски ризик се односи на систем или низ правила обављања посла која се темеље на моралним дужностима и обавезама,
 - Ревизија пружа само разумно увјерење да финансијски извјештаји не садрже грешку,
 - Ревизор не скупуља све доказе, већ само довољно доказа,
 - Величина ревизоровог узорка је искључиво у функцији ревизијског ризика
- 19. Ризик неоткривања се може рашчланити на :**
- Ризик аналитичких поступака,
 - Ризик клијента,
 - Ризик доказних тестова салда,
 - Ризик пословања
- 20. Када у ревизији говоримо о намјерно кривим изразима или пропустима ради се о:**
- Погрешкама
 - Неправилностима
 - Грешкама
 - Незаконите радње

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1.

МСР 400 *Процјена Ризика и интерна контрола* дефинишу појмове "ризик ревизије", "инхерентни ризик", "ризик контроле" и "ризик неоткривања".

Такође је наведено да:

Приликом развоја ревизорског приступа, ревизор разматра прелиминарне процјене ризика контроле (у складу са процјеном инхерентног ризика), како би утврдио одговарајући ризик неоткривања којим би прихватио тврдње финансијских извјештаја и установио природу, временски рок и обим суштинских процедура за такве тврдње.

Ваш задатак је да:

- (a) Направите разлику између инхерентног ризика на **нивоу предузећа** и на **нивоу салда рачуна и класе**. Назначите факторе на сваком нивоу који ће се разматрати када дође до процјене инхерентног ризика. (9 поена)
- (b)
- i. Објасните како се прелиминарна процјена инхерентног ризика одражава на:
- Мјешавину контролних тестирања и суштинских процедура,
 - Дизајна суштинских процедура (7 поена)
- ii. Наведите остале факторе који утичу на одлуку ревизора да настави суштинске процедуре. (5 поена)
- (c) Објасните шта подразумијева контрола окружења, наведите факторе који помажу контролу окружења и опишите њене ефекте на процјену ризика контроле. (9 поена)
- Укупно (30 поена)**

Рјешење:

(a) инхерентни ризик на нивоу предузећа

- Искуство и знање менаџмента,
- Неуобичајени притисци на менаџмент,
- Природа посла,
- Индустијски фактори, на примјер ускови конкуренције и регулаторни захтјеви.

Својствени ризик на рачуну салда или класи нивоа трансакција значи факторе који специфично утичу на посебна подручја. Фактори укључују:

- Рачуни склони погрешном извјештавању,
- Комплексни рачуни,
- Средства уз ризик да буду изгубљена или украдена,
- Висок обим трансакција,
- Квалитет рачуноводственог система,
- Необичне трансакције,
- Састав особља.

(b)

i. Ефекат процјена рачуноводствених система и контрола окружења

(1) Мјешовита контрола и суштинске процедуре

Ако процјена открива да контрола слабо ради ако уопште ради, контрола ризика ће бити процијењена као висока. Ако процјена открије да постоје контроле, оне треба да буду тестиране.

Ако тестирање контрола открије да контроле слабо функционишу ако уопште функционишу, ризик контроле ће бити оцијењен као висок. Ово значи да у циљу да имамо прихватљив ниво ризика ревизије за ангажман, ризик откривања мора бити успостављен као низак. У циљу да се откривање ризика установи као ниско, ревизор мора урадити значајно суштинско тестирање да осигура откривање значајних грешака.

Ако контролна тестирања открију да контрола добро ради, онда ће контрола ризика бити процијењена као ниска умјесто висока. Ако је то случај, онда ће ревизор толерисати више ризик откривања и суштинско тестирање може бити смањено.

Важно је да се сјетимо да без обзира како мала контрола ризика може изгледати, нека суштинска тестирања се увијек морају урадити. Значајно тестирање никада не смије бити елиминисано у цијелости због својствених ограничења било ког система контроле.

(2) Дизајнирање суштинских процедура

Ако ревизор толерише виши ниво откривања ризика као резултат процјене контроле ризика, он може промијенити природу, вријеме и ширину процедура које су напријед споменуте.

На примјер, у промјени природе, он се може ослањати више на аналитичке процедуре. Од тога ће имати користи у томе што су јефтиније него детаљнија суштинска тестирања.

У временским алтернативама он може одлучити да је адекватно извршити нека тестирања ревизије прије краја године, када постоји мањи временски притисак на ревизора.

Најприроднији резултат толеранције ревизора при откривању ризика је тај да он може смањити мјеру до које врши тестирање је тај да ће величина његовог узорка бити мања.

ii. Други фактори

Трошак/корист. Послови клијента могу бити тако мали да је трошковно ефективније ослонити се преодминантно на суштинска тестирања и не вршити тестове контроле.

Ово посебно у случају гдје постоји неколико трансакција за теститање, као што су текућа средства (у супротности са рецимо потраживањима јер има много продајних трансакција у години). То је такође тачно тамо гдје директно обезбјеђујемо доказ треће стране за салда. Доказ треће стране је најбољи доказ који ревизор може обезбиједити.

(c) Контрола окружења

Контрола окружења је укупно понашање, познавање и акције директора и менаџмента везано за интерне контроле и њихову важност.

Фактори који доприносе контроли окружења:

- Филозофија и оперативни стил директора и менаџмента
- Организациона структура предузећа и његови методи приступања одговорности
- Методи наметања контроле од стране директора.

Ефекат на процјену контроле ризика

Процјена контроле ризика заснива се на ефективности процедура контроле умјесто окружења. Свакако, добра контрола окружења често води до тога да су процедуре контроле адекватно пропраћене. Према томе, ако су процедуре саме по себи ефективне, добра контрола окружења може довести до ниског ризика контроле. Ако је контрола окружења слаба, често ће бити неколико контрола процедура, а и оне које постоје нису добро праћене. Ово би водило процјени контроле ризика као високог.

Задатак број 2.

Ревизор проводи ревизију финансијских извјештаја за 2013. годину. Уговорено је да се ревизорски извјештај преда до 30.06.2014. Ревизор разматра и догађаје настале након датума финансијских извјештаја до рока за предају ревизорског извјештаја

- а) Које су основне врсте догађаја које ревизор треба да размотри**
- б) Које поступке би ревизор користио за прикупљање доказа о догађајима након датума биланса.**

Рјешење

- а) Догађаји након датума извјештаја о финансијском положају су они повољни и неповољни догађаји који су настали између датума извјештаја о финансијском положају и датума на који је одобрено издавање финансијских извјештаја. Могу се идентификовати двије врсте догађаја:
 - 1) догађаји који су доказ услова који су постојали на датум извјештаја о финансијском положају (догађаји након датума извјештаја о финансијском положају који захтијевају усклађивање);
 - 2) догађаји који указују на услове који су настали након датума извјештаја о финансијском положају (догађаји након датума извјештаја о финансијском положају који не захтијевају усклађивање).
- б) Ревизор ће провести:
 - 1) испитивање управе и, гдје је одговарајуће, оних који су задужени за управљање о томе јесу ли настали неки накнадни догађаји који би могли утјецати на финансијске извјештаје;
 - 2) читање записника, ако их има, са сједница власника субјекта, управе и оних који су задужени за управљање, које су одржане после датума финансијских извјештаја и упознавање са питањима расправљаним на таквим састанцима за које записници још нису на располагању
 - 3) читање најновијих периодичних финансијских извјештаја субјекта, ако их има.
 - 4) Испитивање пословних књига у наредном периоду у циљу тражења неуобичајених књиговодствених преправљања, крупнијих трансакција итд